

JONG
LEREN
ETEN

Noord-Brabant

JONG LEREN ETEN

terugblik

VIER JAAR
ZAAIEN EN OOGSTEN
in Noord-Brabant

2.562.955 INWONERS ±19% JONGEREN TUSSEN 0 EN 18 JAAR

NOORD-BRABANT

AANBOD VOEDSELEDUCATIE:

Kooklessen, moestuinieren en moestuinlessen, Supermarkt Safari's, boerderijeducatie, Smaaklessen, Smaakmissies, SuperChefs

IN NOORD-BRABANT ZIJN ER...

gemeenten waar-
van 15 JOGG-
gemeenten

Gezonde Scholen
waarvan 126 met
het vignet Voeding

basisscholen met
EU-Schoolfruit

coaches Gezonde
Kinderopvang
waarvan 48 de
Lekker naar Buiten!-
subsidie ontvingen

Peildatum cijfers: augustus 2020. / EU-Schoolfruit over 2019-2020

2021

MOESTUINCOACHES VERBINDEN AAN
DE SCHOLEN, STUDENTENOPDRACHTEN
IN MBO EN VO, BESTENDIGEN
SCHOOLPLEINEN VAN DE TOEKOMST

In de afgelopen twee
schooljaren hebben 96
scholen Lekker naar
Buiten!-subsidie ontvangen

250 scholen hebben een
Schoolplein van de Toekomst

30 enthousiaste moestuin-
coaches zijn beschikbaar voor
scholen en kinderopvang

FACTS

VERSPREID OVER NOORD-BRABANT ZIJN ER 50 EDUCATIEBOEREN
AANGESLOTEN BIJ KLASSEBOEREN

BELANGRIJKSTE PARTNERS JONG LEREN ETEN NOORD-BRABANT:

Prins Bernard Cultuurfonds, Provincie, Waterschappen bij het programma

Schoolpleinen van de Toekomst: aanleg groene, gezonde, klimaatbestendige schoolpleinen • **Jongeren Op Gezond Gewicht:** samenwerking, workshops, inbedden voedseleducatie in gemeente • **Velt:** opleiding tot moestuincoaches • **IVN, NME en GGD/ Gezonde School-adviseurs:** inbedding van voedseleducatie in hun beleid en programma's en belangrijkste intermediair naar de scholen en kinderopvang • **Smaakcentrum Cuijk:** inspiratiebron en opschaling in Brabant • **Verspillingsfabriek:** excursies en lesprogramma's • **Klasseboeren:** samenwerking, schoolexcursies en ontmoetingen • **ZLTO:** bevorderen van jongerenparticipatie in de Gezonde School-kantine • **FoodUp!:** bereiken van jongeren in vo en mbo met voedseleducatie en -opdrachten

4 vragen aan....

Wim Ruis & Judith Piek

Makelaars Noord-Brabant

- Wim Ruis, 58 jaar, woont in Tilburg
- houdt van natuur en muziek maken
- senior projectleider bij IVN Natuur en Educatie Brabant
- Judith Piek, 48 jaar, woont in Berlicum
- houdt van buiten zijn en trailrunning
- projectleider gezondheid en leefstijl bij GGD Hart voor Brabant

Wim

Judith

1 Waar leggen jullie in je werk als Jong Leren Eten-makelaar het meeste accent op?

'Brabant is een grote provincie met relatief veel scholen en gemeenten, en dus ook met veel partijen die zich bezighouden met voedseleducatie. Het is voor ons als makelaars de kunst dat enorme netwerk van potentiële partners in kaart te brengen, te ordenen en te mobiliseren. Of het nou gaat om het aanleggen van schoolmoestuinen, groene schoolpleinen of bezoeken met de klas aan een lokale boer. Alleen door mensen uit verschillende sectoren met elkaar te verbinden, kunnen we scholen optimaal ondersteunen als het gaat om voedseleducatie.'

2 Vier jaar Jong Leren Eten zit er bijna op: op welke resultaten zijn jullie trots?

'De Schoolpleinen van de toekomst zijn een prachtig voorbeeld waarin alles samenkomt waar Jong Leren Eten voor staat. Hierbij ontwerpen kinderen, buurtbewoners en leerkrachten samen een schoolplein met veel groen en natuurlijke speelplekken die uitnodigen tot beweging en het zelf verbouwen van voedsel. Vaak wordt het gecombineerd met voedseleducatie in de vorm van een pluk- of moestuin, en vangt het plein tijdens hevige neerslag ook nog eens het overschot aan water op. Iedereen haakt bij dit project aan: de provincie, waterschappen, gemeenten én buurtbewoners. Inmiddels zijn er in Brabant al zo'n 250 van dit soort schoolpleinen! Voor de kinderopvang hebben we daarnaast middels de Smakelijke Moestuinen veel jonge kinderen kunnen bereiken met voedseleducatie.'

3 Wat zijn sterke netwerken die de afgelopen jaren zijn opgebouwd in de provincie?

'Ten eerste hebben we een stevig netwerk van moestuincoaches weten te realiseren, wat natuurlijk hand in hand gaat met de Schoolpleinen van de toekomst. Ten tweede hebben we de klasseboeren – boeren die speciaal zijn opgeleid om klassen te ontvangen op hun bedrijf – echt op de kaart gezet door ontmoetingen met scholen en netwerkpartners te organiseren. Verder is de samenwerking tussen de mensen die zich met natuureducatie en gezondheidseducatie bezighouden enorm versterkt. En dat is belangrijk, want alleen door samen op te trekken kunnen we scholen een gezamenlijk pakket op het gebied van voedseleducatie aanbieden. Hiervoor deed elke partij dat afzonderlijk van elkaar en werd een school zodanig overspoeld met initiatieven dat ze soms door de bomen het bos niet meer zagen.'

4 Welke uitdagingen zien jullie voor het vervolg van Jong Leren Eten?

'We hebben weliswaar 250 Schoolpleinen van de toekomst, maar daar moeten we nu wel mee doorpakken. Want: hoe kun je die schoolpleinen als school verder benutten en blijven gebruiken? Wat ons betreft gaat dat verder dan alleen de scholieren, het kan ook een ontmoetingsplek worden voor buurtbewoners. Eten verbindt en de schoolpleinen kunnen een belangrijke rol spelen in de sociale cohesie van een buurt. Verder willen we de komende jaren ook jongeren in het voortgezet onderwijs en mbo bereiken, bijvoorbeeld via Gezonde Schoolkantines en het begeleiden van Jongeren Adviesbureaus.'

3x Jong Leren Eten in Noord-Brabant

Noord-Brabant bundelt krachten om voedseleducatie tot een succes te maken. Met leerlingen bijvoorbeeld, voor een verspillingsvrije kantine. Of met aangrenzende provincies, om aan de slag te gaan met streekproducten of een voedselbosje.

Geldrop

In Noord-Brabant hebben inmiddels bijna 250 scholen de subsidie Schoolpleinen van de toekomst ontvangen. Dat betekent concreet: stenen eruit, groen erin! Makelaar Wim Ruis: 'Groene schoolpleinen zijn goed voor wateropvang en biodiversiteit, maar vooral ook een fijne plek om te leren en te spelen. Op veel Schoolpleinen van de toekomst is daarnaast ruimte gemaakt voor voedseleducatie. Meestal gaat het om een moes- of kruidentuin, maar dit najaar komt er een heel nieuw concept naar Brabant: het voedselbosje. KC de Vlinder in Geldrop trapt hiermee af en gaat naar het voorbeeld van het Zeeuwse Hulst een voedselbosje aanleggen. Dit gebeurt samen met IVN Natuureducatie en Jong Leren Eten. Een voedselbosje is ongeveer 30 vierkante meter met wel 22 verschillende soorten vaste planten. Van frambozen tot colakruid en van amandelen tot appels. Kinderen leren in dit bosje wat je kunt eten uit een voedselbos en hoe je de oogst kunt klaarmaken.'

Waterpoortgebied

Een voedselproject met kinderen als voornaamste doelgroep. Dat was de grote droom van Petra Wevers en Leontine Ouwering. Samen besloten ze het project 'n Bietje gezond op Waterpoortgrond op te zetten. Dit vindt plaats in oktober 2020 in het Waterpoortgebied, wat de provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant verbindt. Petra: 'Centraal bij het project staat de pure boerderijbeleving en koken met verse streekproducten met als voornaamste doelgroep de leerlingen van groep 6 tot en met 8. Vanaf oktober – oogstmaand en Dutch Food Week – zullen de inspirerende voedselactiviteiten plaatsvinden. Wij zien dit project als een mooie kans om gezonde voeding, kinderen, streekproducten, koken en voedselverspilling met elkaar te verbinden. Om dit te realiseren heb ik onder andere de JLE-makelaars van de drie provincies benaderd. Zij konden scholen aanraden waar ook energie en enthousiasme is rond dit thema. Zodoende hebben we met z'n allen bijgedragen aan de totstandkoming van dit mooie project.'

Tilburg

Hoe maak je als middelbare school actief werk van een betaalbaar en gezond kantineaanbod, met minder voedselverspilling? Bij de Nieuwste School in Tilburg weten ze het wel. Het initiatief van de leerlingen staat hier namelijk centraal. Roel Zoontjes is coördinator en een van de drijvende krachten achter de schoolkantine. Roel: 'We hebben een open, warme school en er wordt in het schoolstelsel veel ruimte gegeven voor eigen initiatief. Zo zijn er meerdere leerlingen die ideeën hebben ingediend om voedselverspilling aan te pakken. Daarnaast helpen er dagelijks acht leerlingen mee in de schoolkantine uit het eerste en tweede leerjaar; daarna wordt het te druk en moeten ze stoppen. Het woord 'moeten' is hier absoluut op zijn plaats: leerlingen geven zich vrijwillig op. Ze vinden het leuk: ze leren er wat van, werken samen met een groepje vrienden of vriendinnen. Ze doen het geheel vrijwillig. Er staat geen beoordeling tegenover, geen beloning, alleen een leuke en gezonde ervaring!'